Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом.

РІК IV. Львів, 15. лютого 1930. Ч. 3.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. поверх. — Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1929: В краю — річно 8 зол., півріЧно 4 зол., чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. **Один прим. 35 с**

Українські еміґранти! Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами! Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, I. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам
Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові міститься
у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч 95, I. пов.
Урядові години 8—1 ; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам
Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами міститься
в ТЕРНОПОЛІ вул. Пілсудського ч. 6.
Урядові години 8—3.

Канада.

Рільні робітники та служниці до Канади в контінгенті без афідавітів.

Контінгент рільних робітників, призначений для Польщі на весняний сезон 1930. р., вже майже вичерпаний. Це саме відноситься і до дівчат, які хотіли би виїхати до Канади на службу без афідавіту.

Тому ще раз остерігаємо наших еміґрантів, щоби вони надармо не їхали до приналежних Державних Урядів Посередництва Праці, хіба що від них мають письменні взвання зголоситися на означений день до реєстрації. В противному випадку не тільки що не зможуть полагодити справи, але ще стратять чимало гроша на подорож та будуть наражені на поневірку по залізничих двірцях та заїздних домах. В не одного всякі дурисвіти будуть старатися видерти і тих пару золотих, які він привіз зі собою до Львова.

Державні Уряди Посередництва Праці взивають еміґрантів до реєстрації в цім порядку, як це ми подали в попереднім числі „Українського Еміґранта“. Хто з наших еміґрантів досі ще не вніс подання до Державного Уряду Посередництва Праці о дозвіл на виїзд до Канади без афідавіту, повинен це негайно зробити, щоби забезпечити собі на майбутнє першенство до виїзду. Подання ці треба висилати тільки почтою.

Хто не має позволення на виїзд до Канади без афідавіту з Державного Уряду Посередництва Праці, безумовно не повинен їхати до бюр корабельних товариств, бо там не буде принятий.

Перші транспорти робітників рільних та служниць.

Перші транспорти, зареєстровані досі на виїзд до Канади без афідавіту робітників рільних та служниць відідуть вже в першій половині лютого.

Всі наші еміґранти, котрі переїзджають через Львів, повинні у своїм власнім інтересі зголоситися до нашого бюра, вул. Городецька ч. 95 I. поверх, щоби тут дістати поручаючі листи до Канадійського Українського Товариства Опіки над Українськими Переселенцями в Вінніпеґу, яке ними по приїзді

до Канади заопікується. При тій нагоді зможуть вони набути також англійсько - український словарець, з котрого зможуть вивчитися потрібних їм в першій порі слів.

Виїзд рільничих родин на поселення в Канаді.

Як в попередніх літах, так і на цей 1930. рік дозволили канадійські іміґраційні власти на виїзд до Канади цілим рільничим родинам так на афідавіти як і без афідавітів під умовиною: 1) що родини ці матимуть по оплаченню подорожі враз з родиною до Вінніпеґу щонайменше 250 долярів на задаткування собі фарми, 2) що по приїзді до Канади дійсно поселяться на фармах, але тільки в провінціях т. зв. західної Канади, себто: Манітобі, Саскачевані, Альберті або Британській Колюмбії.

Контінґенту для родин на цей рік покищо ще не подано.

За родину уважають канадійські власти чоловіка, жінку та їх дітей. До родини можуть бути зачислені родичі чоловіка або жінки, незамужні рідні сестри та нежонаті рідні братя, оскільки голова родини зможе доказати, що вони мали з ними спільне господарство, були на їх удержанню, а братя та сестри є круглими сиротами. Дальших свояків або й зовсім чужих (приміром наймита, чи служниці) родина зі собою забрати не може.

Хоч канадійські іміґраційні власти вимагають від кожної родини, яка бажає поселитися в Канаді на власній фармі найменше 250 долярів готівки, родини ті у своїм власнім інтересі мусять мати зі собою на перші початки принайменше 500 долярів а головно такі, у яких є більше дрібних дітей.

Як приготовлятися родинам до виїзду.

Коли вже якась родина рішена виїхати до Канади на поселення на власній фармі, все одно, чи їде вона на афідавіт, присланий їй кревняками, або знайомими з Канади, чи їде вона без афідавіту, мусить в першу черґу постаратися о дозвіл на виїзд до Канади від приналежного Державного Уряду Посередництва Праці. Для цього потрібно виповнити відповідне подання. В поданню цім треба вписати всіх членів родини, котрі мають з родиною виїхати. Літа всіх членів родини треба подати після витягу з метрик.

Подання це треба потвердити в громаді, або у священика. З поданням цим повинен голова родини особисто зголоситися в приналежнім Державнім Уряді Посередництва Праці по дозвіл на виїзд до Канади.

Першою умовиною дозволу на виїзд рільничої родини ставляють тепер Державні Уряди Посередництва Праці те, чи голова родини вміє писати або читати. Коли не вміє відмовляють дозволу.

По одержанню позволення в Посередництві Праці, треба зголоситися з тим позволенням в бюрі того корабельного товариства, котрого кораблями дотична родина бажає відбути подорож морем до Канади. При тій нагоді повинен голова родини станути до лікарських оглядин для провірення чи він сам здоровий і вповні здібний до їзди до Канади. Там він повинен точно поінформуватися на котрий день має зголоситися з рештою членів родини до лікарських оглядин для провірки, чи всі здібні до їзди, чи може декого з членів родини треба підлікувати, та коли має зголоситися до канадійської рекрутаційної комісії для одержання тимчасового цертифікату на канадійську візу, а також кілько мусить мати грошей на оплачення собі подорожі та коли більше менше повинен приготовитися до виїзду.

При тій нагоді треба зложити задаток на корабельну карту. Зазначуємо, що задаток від одної особи не може виносити більше як 50 золотих, зглядно 5 долярів.

Кожна родина, яка рішилася виїхати до Канади на поселення на власній фармі, у своїм власнім інтересі, ще перед розпочаттям приготовань до подорожі, повинна в першу черґу звернутися за інтервенціями та порадою до Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами, бо там не тільки, що може вона дістати точні інформації, як їй тут приготовлятися до подорожі, але може одержати докладніші інформації і про саму Канаду та про відносини в ній. Там кожна родина може дістати всі потрібні друки так для одержання позволення від Державного Уряду Посередництва Праці як і до пашпорту, а також і в бюрі тім можуть заготовити собі подання о дозвіл від військових властей на виїзд до Канади для членів родини, котрі є у військовім віці і мусять мати такий дозвіл коли бажають виїхати до Канади.

Кошта подорожі.

Як ми вже вище згадали, кожна родина мусить сама оплатити собі подорож з місця, де купує корабельну карту, аж до місця Вінніпеґу в Канаді.

Щоби нашим переселенцям лекше було вичислити собі, скільки грошей мусять мати на подорож, подаємо нище потрібні вказівки в тій справі, а саме:

Подорож зі Львова, Тернополя, Станиславова, Луцька, Рівного, Ковля, Берестя, Кракова або Варшави — аж до самого Вінніпеґу коштує:

За дорослу особу від 12 літ в гору по долярів 157 і пів.

За діти від 10 скінчених літ до 12 літ по долярів 145.—

За діти від 5 скінчених літ до 10 літ по долярів 78 і 75 центів.

За діти від 1 скінченого року до 5 літ по 66 долярів 25 центів а за немовля до 12-ти місяців 5 долярів та 50 центів.

За цілу подорож може еміґрант платити або долярами, або золотими, або і одними і другими грішми, при чому товариства корабельні числять за один доляр 8 золотих 90 сотиків.

Крім грошей на оплачення собі подорожі кожна родина повинна мати ще на дрібні видатки в часі їзди залізницею тут і в Канаді по 10 долярів від дорослої особи, а по 5 долярів від кожної дитини.

Гроші за корабельні карти треба виплатити в бюрі того корабельного товариства, за посередництвом котрого еміґрант рішився виїхати до Канади. Звичайно гроші ці вплачується в дні відїзду до Канади.

В тім самім бюрі мусить кожна родина зложити також і цю суму грошей, яку зобовязалася вона мати по оплаченню собі подорожі, при чому має вона на них дістати чек платний по приїзді до Вінніпеґу.

Гроші на оплачення подорожі, на задаткування собі фарми в Канаді, та взагалі всі гроші, які еміґрант осягнув з продажі свойого майна, повинен він добре заховати (найкраще зашити), а на верха полишити невеличку суму на дрібні видатки. В дорозі треба всіх вистерігатися, бо не тяжко попасти в руки всяких обманців, які тільки дивляться за цим, у кого би то легким способом вимантити якусь суму грошей.

Тому, що під теперішню пору Европа прямо засипана фалшивими долярами, головно стодоляровими банкнотами, треба вистерігатися і без розбору не приймати грошей, щоби не наразитися на непотрібні страти. Тому, коли позичаєте у когось доляри, чи приймаєте від когось як належність за спродане майно, чи інвентар, найкраще зробите, коли точно спишете при свідках, що від нього ви приймили ці гроші з тим, що якби вони показалися фальшивими, він зобовязується вам понесену шкоду вирівняти. При цьому треба точно списати число серії і взагалі всякі числа, які на дотичнім банкноті подані, а також і вартість самого банкноту. Заяву цю треба списати при кількох свідках, які мусять її рівнож підписати,а її саму добре заховайте.

Взагалі радиться не принимати ані 100 ані 50 долярових банкнотів, бо їх також не принимають корабельні лінії і від пасажирів.

Родинні афідавіти або звані „С - леттер".

Ми вже вище згадали, що родини, які хочуть поселитися в Канаді на власних фармах, можуть в цім році виїхати до Канади або без афідавіту, або на підставі присланого їм з Канади родинного афідавіту.

Для виснення подаємо, що про такі родинні афідавіти можуть постаратися в Канаді такі свояки, або такі знайомі, котрі там мають власні фарми і зложать перед канадійськими кольонізаційними властями заяву, що вони дотичною родиною по її приїзді до Канади заопікуються та допоможуть їй поселитися на власній фармі. На такі афідавіти їхати нашим поселенцям на стільки вигідно ,що по приїзді до Канади відразу мають до кого з родиною заїхати, знайдуть там приготоване для них тимчасове приміщення, та вже в перших початках мають когось собі близького, що ними займеться та неодним їм вигодить та порадить чи навіть заздалегідь підшукає для них якусь пригожу фарму так, що вони не тратячи богацько часу на вишукання собі фарми зараз по приїзді до Канади зможуть хоч в частині підготовити собі хоч трохи землі під засів чи під городовину.

Позатим родини, які їдуть на такі афідавіти, не мають ніяких полекш і мусять мати по оплаченню собі подорожі аж до місця призначення в Канаді також найменше 250 долярів на задаткування собі фарми. Родини, котрі їдуть на родинні афідавіти (себто т. зв. „селєтерс — „с-леттерс"), мусять їхати через Вінніпеґ. Подорож в Польщі мусять оплатити собі до Вінніпеґу, але в корабельнім бюрі, де купують корабельні карти мусять здепонувати окрім тих 250 долярів на задаткування собі фарми в Канаді також ще й ріжницю в ціні залізничого білєту між Вінніпеґом, а тою місцевостю, в якій живе ця людина, котра для неї о такий афідавіт постаралася.

Родини, котрі мають виїхати до Канади на вище згадані афідавіти,мусять робити приготування до виїзду цілковито в такий самий спосіб як ті родини, котрі бажають виїхати без афідавіту, це значить, що мусять мати дозвіл від Державного Уряду Посередництва Праці та зголошуватися до канадійської комісії по тимчасові цертифікати на канадійську візу.

Такі родинні афідавіти можуть виробити в Канаді тільки тоті свояки або знайомі фармери, котрих фарми положені в Західній Канаді, це значить, що кревняки чи знакомі фармери, яких фарми положені в провінціях Квебеку та Онтеріо таких родинних афідавітів мимо найкращої волі і охоти тепер в Канаді виробити не можуть.

Родини, виїзджаючі на фарми до Канади і позбуваючі своє майно в Польщі, повинні позбувати майно зі застереженням, що на випадок завернення їх в часі подорожі до краю за зворотом одержаних за продане майно грошей буде їм звернене їх майно.

В цей спосіб родини забезпечаться від маєткових страт на випадок якби їх завернули з дороги по причині недуги.

Інформуйтеся в „Т-ві Опіки над Українськими Еміґрантами".

Еміграція до Франції.

Число робітників на виїзд до Франції до копалень вугілля і до ріллі припадає на Уряди Посередництва Праці:

	Коп. вуг.	Рілля
Львів	90	—

Рекрутація у **Львові** відбудеться дня 21. лютого ц. р. З огляду на малий контингент призначений для Львова, не радимо нікому їхати, коли не дістав завізвання.

Еміграція до Німеччини.

Речинці рекрутації до Німеччини ще невідомі. Начнеться вона з хвилиною, коли надійдуть контракти. Так само невідомі ще контингенти, приділені для поодиноких повітів.

Відомі нам покищо такі контингенти:

Рава руська	**200**
Яворів	**200**

По одержанню точних даних подамо їх негайно в нашому органі.

З діяльности братнього товариства.

Дня 27. грудня відбулися у Вінніпеґу Річні Збори Товариства Опіки над Українськими Переселенцями ім. св. Рафаїла в Канаді. З тих зборів подаємо незвичайно цікаву промову голови п. К. Продана, референта з Рільничого Міністерства провінції Манітоби.

Між іншим п. К. Продан сказав таке:

„Стан іміґрації до Канади слідуючий:

Вже в році 1928 дня 1. червня обмежив уряд іміґрацію з Середної Европи на кревних, а іменно — братів, сестер, дітий і родичів, так званих „блод релатівс".

Цього року 1929, дня 26. вересня міністр іміґрації Форк заявив на нараді в Отаві, що знижає число людий із Середної Европи, так званих континентальців, на 1/3 попереднього числа, так що зменшилося число людий, які могли би приїхати на так звану залізничу квоту.

З приватних „жерел знаємо, що „Сіенар" і „Сіпіяр" мають право взяти на свою відповідальність по 4.000 людий, мущин і жінок. Не більше. Решта іміґрантів можуть приїхати, коли мають найблизчих кревних в Канаді. Але бачимо, що уряд впускає лише нежонатих братів рідних а жонатих рідних братів не хоче впускати, відмовляє дозволу і подає причину, „що в Канаді є досить робітників до вибору."

Одначе рівночасно приїзд народів із Західної Европи цілком не обмежений і вони можуть приїздити мимо того, що уряд на аплікації українців дає таку відповідь: „В Канаді вже досить робітників".

Дня 9. жовтня 1929. р. в Каледжі Емануїла в Саскатуні з нагоди наради над іміґрацією премієр Саскачевану п. Андерсон похвалив прилюдно погляди епископа Лойда, який лаяв славян і народи з Середної Европи. Як видно, нічо не помогли нагани, висказані в парляменті на адресу того ревного поборника континентальців, яким є епископ Лойд.

Одначе погляди англійських політиків і економістів дуже поділені; одні є за переселенцями з Англії, другі є проти іміґрантів з Англії і в числі з 20. серпня 1929. р. часопису „Фрі Прес" подана щирим тоном новинка, як еміґранти з Анґлії в числі до 300 люда у Вінніпеґу домагалися, щоби їх відвезти назад до Англії, „бо тут нема зарібку 50 долярів на місяць і вони не приїхали до коров і до плуга на преріях". Побіджає погляд, що до Канади належить впускати, передівсім тих, що хочуть сюди їхати, але з тих охочих передівсім ті, що мають гроші. Міністр іміґрації в Бритійській Колюмбії зазначив цей погляд найостріше і здається, що з часом та засада побідить.

На всякий случай канадійські круги вишукали собі причини, щоби здержати людий із Середної Европи, іменно, що в Саскачевані вже лише 48 процент живе англійців, а всі інші це не-англійці, та що родини не-англійців численіші чим родини англійців.

Коли маємо витягнути з того якісь ради для українців, то лише цю, що належить вихіснувати теперішне право до спроваджування братів, сестер, дітей і жінок.

Що робило Товариство Опіки в році 1929 ? Погляньмо на це з орґанізаційного боку.

Товариство має старшину вибрану членами у Вінніпеґу. Поза Вінніпеґом має 243 кореспондентів, яким пересилає обіжники і дає поручення до виконання. Кореспондента можна легко змінити і в тім полягає вартість того способу праці. Простори за великі, людий за мало, люде обтяжені ріжними обовязками і для того не дасться творити по ріжних місцях більших виділів, які би працювали на підставі загальних зборів.

Перед нами задача навязати зносини з товариствами і організаціями і ту задачу сповнить Товариство і поробило до того приготовання.

Дібрання кореспондентів як найліпших, отце найблизша орґанізаційна задача. Маємо знайти 500 людей, які мають охоту відповісти до Товариства на лист і піддати добру гадку.

Щож зробила Старшина у Вінніпеґу з орґанізаційного боку?

В справі іміґрації стежили ми за опінією в парляменті і старалися на неї впливати.

Дня 26. грудня, відвідали ми комісаря Тому

Джеллея, щоби одержати інформації про приписи іміграційні на рік 1930. Він незвичайно вічливо відноситься до Товариства Опіки.

Старшина відбула наради з шефами кольонізаційних відділів „Сіенару" і „Сіпіяру", та одержала всі потрібні пояснення, як набувати фарми і як одержувати наділи (гомстеди).

Щоби лекше винайти відповідні фарми для переселенців Товариство навязало зносини з паном Омеляном Тарновецьким, який працює в „Грейт Вест Лайф Ашуренс Ко." у Вінніпеґу.

Щоби іміґранти діставали лекше листи, зорганізувало Товариство того року Почтовий Відділ, який провадить пан Йосиф Печенюк і знаменито полагоджує приватні листи для робітників в Канаді. Робітники зміняють часто місце роботи і длятого можуть всі листи безпечно діставати через Товариство Опіки. Около тисяч робітників користає вже з Товариства Опіки для пересилки своїх листів.

Пан скарбник Василишин відбув поїздку до Закарпатської України і там навязав зносини між українцями а Товариством Опіки в Канаді. Ту поїздку належало би вихіснувати і переслати видання Товариства та піддержати переписку.

Президія Товариства зложила відвідини Його Преосвященству Епископові Василиєві Ладиці і обговорила діяльність і обовязки Товариства. Епископ висказався про Товариство дуже ввічливо і подав свої ради до ведення праці.

Товариство видало на рік 1930. альманах разом з календарем. Це вже великий крок наперед і Товариство завдало собі много труду, щоби цю постанову виконати. Коли Товариство розпродасть альманах і збільшить свої доходи з розпродажі тої книжки, так це буде очевидним успіхом, з організаційного боку. Це важне діло піднесе повагу Товариства, яке має пляни збудувати свій власний дім на бюра ,на бібліотеку, на кухню дешеву і дешевий нічліг для іміґрантів, які потребують помочі.

В тім ділі потребує Товариство помочі від всіх членів, від всіх здорово думаючих громадян. Старшина виробить пляни, в надії, що ціле громадянство їх підопре і пришле свої датки на Український Іміґрантський Захист.

Перу або Монтанія.

Як відомо, Еміграційний Уряд дав дозвіл на рекрутацію кольоністів до південно американської республики Перу, а радше до її низової частини Монтанії. Рекрутація відбувається лише на терені двох воєвідств, а саме Келецького і Краківського. У своїй інструкції до Державних Урядів Посередництва Праці подає Еміграційний Уряд, що завданням цих урядів має бути точне поінформовання майбутніх кольоністів про Перу, а саме, які там кліматичні відносини, як виглядає життя в пралісі, яка комунікація і який спосіб життя можна там вести.

На теренах інших воєвідств Державні Уряди Посередництва Праці не будуть брати кандидатів на виїзд до Перу. Та проте не є виключене, що ріжні тайні агенти використають ситуацію і начнуть людей намовляти до виїзду до Перу. Неодин дасть себе намовити, даремне витратить гроші на самого аґента а потім на подорож. На виїзд такому ніхто не позволить, тому остерігаємо перед підшептами агентів.

Щоби баламуцтва не ширилися, подаємо тут деякі інформації про Перу, які беремо з праці М. Б. Лепецького, відомого еміграційного діяча і дослідника, який в минулому році їздив з рамени польського уряду разом з комісією до Перу і на місці слідив відносини.

Загальні відомости про Перу.

Перу лежить на західному побережжі Південної Америки і граничить з пяти державами: від півночі з Еквадором, від північного сходу з Колюмбією, від сходу з Бразилією і Болівією а з полудня з Чілє. Західну границю творить Спокійний Океан.

Населення Перу обчисляють на 5 і пів міліона душ. На це складаються креолі, або білі нащадки еспанців, індіяне, первісні мешканці того краю та мішанці тих двох рас, або метиси. У малій скількости мешкають там негри та муляти. Чужинців у Перу є 50 тисяч, в тім найбільше китайців і японців.

Державною мовою в Перу є еспанська мова.

Монтанія.

Монтанія, це низова частина Перу, куди саме має бути прямована польська кольонізація. Є це велика рівнина, вкрита пралісом, або гущею. Перетинають її численні ріки, між ними найбільша Укаялі, що лучиться з Амазонкою. Ріки є сплавні і по них ходять пароплави. Є це одинокі комунікаційні середники, бо доріг в Монтанії нема.

Клімат.

В Монтанії істнують дві пори року: суха, або зима, що треває від квітня до жовтня, та дощева або літо, що треває від жовтня до квітня. Найбільш погана пора для европейця є дощева пора, бо тоді і температура вища і повітря є вогке. Суха пора має кілька холодніших днів при кінці червня і тоді температура паде до 20 а навіть 15 степенів тепла. Для мешканців Перу це вже великий холод. Найвища температура доходить і до 35 степенів.

Недугами, пануючими в Монтанії є пропасниця, проказа, бері - бері, чорна сверблячка, сифіліс і богато інших. Є також недуга, що називається ута. Спричинює її мала комашка, яка складає свої яєчка в ранах на тілі. Рани побільшуються, гниють і цілими роками не гояться.

Фльора і фавна.

Фльора Монтанії є дуже ріжнородна. З дерев росте в пралісі магонь, червоний і білий кедр, ріжні роди пальми, кавчукові дерева, хлібові дерева і багато інших. Земля дуже урожайна. Коли витяти праліс ,то можна садити кукурудзу, помідори, цибулю, салату, тютюн, фасолю, каву, бавовну, цукрову трощу, риж, помаранчі, цитрини, мельони, гарбузи, банани, ананаси і т. д. Рослини дозрівають дуже скоро.

Управа ріллі відбувається в Перу як загалом в цілій Південній Америці. Треба передовсім викорчувати ліс, потім спалити і опісля садити чи сіяти поміж обпаленими колодами. Плуга ні штучних навозів не знають.

Фавна в Монтанії не є так багата, як фльора. Звірини є багато родів, але кожний рід малочисельний. В монтанських джунґлях можна подибати яґуарів, медведів, ріжні роди малп, дикі кабани, панцирники, серни, лиси, видри, рід малих заяців, тапірів, а в ріках крокодилів і річні корови. Крім цього є богато родів вужів і черепах. Птаства найріжнороднішого дуже багато.

Риб по ріках є дуже багато і становлять вони головний середник прохарчування для населення. Деякі риби є величини чоловіка, інші цілком малі. Найнебезпечніша є мала рибка, що називається „канеро", котра втискається в отвори в організмі чоловіка і спричинює велику недугу а навіть смерть.

Прокляттям Монтанії є комарі, яких цілі хмари уносяться в повітрі ,а декотрі розносять маляричні заразки. Комахи ці деколи так докучають, що нераз треба за дня тікати під сітку до ліжка. Загалом сон можливий лише під сіткою.

З домашніх звірят ховаються в Монтанії: коні, осли, мули, пси, корови і свині. З домашнього птаства: кури, індики і інші.

Господарські можливости.

Монтанія, це безперечно багатий край, але мало використаний. Перепоною до цього його підвикий характер і клімат, якого бояться европейці і тому нерадо туди вибираються. Тому пусткою лежить земля під пралісом, крім нечисленних індіянських племен, які з місця на місце переносяться, ніхто там не мешкає а через те і промисл і торговля стоять там дуже низько. Підвикий характер краю знаменує ще цілковита недостача комунікаційних получень. Доріг там зовсім немає, залізниць тим більше, а одиноким лучником з цивілізованим світом є ріки. По них плавають менші й більші пароплави, які привозять можливі до збуту речі, як одяги, знаряди, рушниці і порох, а за це беруть місцеві продукти.

Великі користи можна би мати з виробу дерев та добування кавчуку. Але недостача комунікації і робітника до праці робить це, що ті природні багатства лежать невикористані а навіть нищаться.

Кольонізаційні вигляди.

Задумана польським урядом кольонізація Монтанії має пробний характер. При помочі уряду виїде туди більша партія піонірів і вона буде заосмотрена в усе, що на перші початки потрібне. Заберуть вони рільничі знаряди, санітарні прилади, поїдуть з ними ріжні інструктори і буде заложена перша оселя. Як довго буде тревати проба, не знати. Перш за все ціла гострота питання лежить у тім, чи людина нашого підсоння зможе в тамошньому кліматі жити, чи виноситиме горяч, боротьбу з дикою природою і чи загалом будуть вигляди на плянову кольонізацію. Від цеї проби буде залежати, чи до Монтанії будуть пізніше допускати переселенців.

Таким робом про масовий виїзд до Монтанії тепер нема й мови. Якби хтось в тім напрямі ширив вістки і радив туди їхати, це буде звичайний обманець і таким голосам не сміє ніхто вірити. Зрештою кваліфікування обмежене лише до двох воєвідств, краківського і келецького і лише з тих двох воєвідств будуть могли люде виїхати.

Лист з Арґентини.

Член нашого товариства п. Евген Ґерзон, який виїхав до Арґентини і постійно перебуває в Буенос Айрес, час до часу пише до нас листи, в яких описує сучасне положення в Арґентині.

Положення це тепер доволі тяжке а це наслідком великого безробіття. Наслідком посухи, яка була в Арґентині минулого року, жнива були марні і не було великого запотребовання робочих рук. Через те багато еміґрантів, які приїхали до Арґентини в минулому році, не могло найти праці на ріллі і тому лишилися в місті.

А в місті працю найти ще тяжче. Справді є тут багато фабрик, але одночасно й досить робітників. Крім цього фабрики тримають лише кваліфікованих робітників.

Деякі наші еміґранти нанялися до праці при будові залізниці і до робіт в лісі. Праця дуже тяжка і платять за неї по 3 пези денно. Коли зважити, що прохарчування коштує 1.70 песа, то мало лишається на інші видатки. Харчуються у спільних харчівнях а ночують у деревляних бараках.

Великою перепоною при праці є хмари комарів, які що хвилини сідають на лице і руки, так що годі від них обігнатися. Через це тіло людей виглядає наче подіравлене.

Моральний стан наших людей дуже пригноблений. Всі нарікають, що виїхали, що в краю їм обіцювали золоті гори, а коли приїхали на місце, переконалися, що тут не легко жити.

Наш дописувач відвідує що неділі еміґраційний готель і має нагоду бачитися з нашими еміґрантами. Всі чекають на працю а тої ніяк не можуть

найти. Всі жалують, що слухали намови, а тимчасом всі гарні слова були лише обманом.

П. Ґерзон радить всім еміґрантам бути дуже осторожними при виїзді до Арґентини. Хто не має запевнення, що найде працю, нехай навіть не важиться їхати. Краще підождати аж відносини поправляться.

Свій лист кінчить п. Ґерзон тими словами:

„Еміґранти! Читайте і інтересуйтеся часописом „Український Еміґрант", бо лише в ньому найдете слово правди від тих, що є вже за океаном. Не вірте нікому. Ставайте членами Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!"

Свій лист писав п. Ґерзон ще в місяці грудні. В останіх тижнях відносини на арґентинському ринку праці дещо поправилися і на тій основі Експозитури Еміґраційного Уряду поновили, начинаючи від кінця місяця січня, видавання віз еміґрантам до Арґентини на основі звичайних норм.

Коли хто бажає виїхати до Арґентини повинен у власному інтересі передтим поінформуватися в нашому товаристві.

Зєдинені Держави Америки.

Справа виїзду рільників.

У січні ц. р. американський консулят почав висилати нові карти вступу для рільників, що мають реєстраційні карти американського консуляту повище числа 5.400, так що при кінці січня отримали вже нові карти вступу власники реєстраційних карт повище числа 5.500. Можливо, що від нового року іміґраційного, що начинається в Зєдинених Державах Америки в дні 1. липня 1930 року, карти вступу отримають власники реєстраційних карт понище числа 6.000.

Пригадуємо, що рільники еміґруючі до Зєдинених Держав Америки на основі фармерських афідавітів можуть забрати зі собою жінку і діти до 18 літ, хочби вони не були вміщені в афідавіті, ні на карті вступу.

Очевидно, жінки й діти можуть отримати американські візи лише тоді, коли мають закордонні пашпорти та документи, вимагані консулятом. Натомість видача безплатних еміґраційних пашпортів узалежнена є єдино від дозволу Еміґраційного Уряду або його Експозитур.

Не їхати нелєгально!

Усі ці, що прибули до Зєдинених Держав по 1. липня 1924. року нелєгальною дорогою, підпадають під примусове виселення. Кожний такий чужинець, може бути виселений кожного часу, без огляду на це, скільки літ перебуває і як заховується. Хочби був найкращим і шанував закон, коли влада про нього довідається і захоче, може його кожної хвилини виселити. Тому не радиться нікому перекрадатися через границю з Канади до Зєдинених Держав, бо скорше чи пізніше всі ці переселенці будуть переловлені й виселені. Не радимо нашим переселенцям спроваджувати своїх свояків нелеґальною дорогою. Остерігаємо перед тим а то тому, що не лише свояк, який переходить нелєгально дорогу, буде депортований, але також ті, що йому помагають, наражуються на поважні клопоти, на кару вязниці або грошей, а коли не є громадянами Зєдинених Держав можуть бути також депортовані.

Українці і перепис.

Директор центрального бюра в міністерстві торговлі оповістив, що при переписі населення в Зєдинених Державах Америки, який відбудеться на другий рік, буде також рубрика на українську мову. Є це уступка американського уряду наслідком домагання українського населення.

Безробіття.

На конференції Американської Федерації Праці, яка радила на Фльориді, заявив президент Федерації Ґрін, що в Зєдинених Державах Америки є тепер три міліони безробітних.

Це масове безробіття є тепер найповажнішим питанням в Америці. Причинилися до цього головно обмеження продукції в кількох головних галузях індустрії, як автомобілева, кравецька і люксусова, а також введення до продукції нових машин.

Канада.

Реемігранти і їхні родини.

В останніх часах прибуло до краю поважне число реемігрантів з Канади, котрі в минулих роках виїхали до Канади без своїх родин а тепер вернули до краю з наміром забрати із собою до Канади свої родини.

Згідно з канадійським еміґраційним законом такі еміґранти не повинні стрічати в дорозі на перепони, о скільки докажуть, що мають постійне зайняття в Канаді.

В дійсности канадійський інспектор в Ґданську не дає позволень реемігрантам забирати їхні родини, що викликує цілком зрозуміле огірчення серед реемігрантів, яких впевняли в Канаді, що ніяких труднощів не будуть мати.

Остерігаємо тому канадійських реемігрантів щоби, приїзджаючи до краю по родину, вже в Канаді вистаралися лист Еміграційного Департаменту з дозволом забрати родину.

Такі листи можуть реемігранти одержувати без ніяких труднощів.

Нові фарми.

Канадійське кольонізаційне Товариство поселило протягом минулого року 1.200 родин на фармах. Щодо осілости родин, Альберта займає перше місце, а Саскачеван друге.

Англійці далі вертають.

З початком січня ц. р. виїхало з Торонта до Англії 15 молодих британських іміґрантів. Причина їх відїзду є та, що вони діставали за свою працю лише 15 долярів, коли мали обіцяних 25 долярів.

Бразилія.

Вибори президента і українці.

В дні 1. березня мають відбутися вибори президента бразилійської республики. Українські переселенці уладили в дні 25. січня ц. р. зїзд делеґатів у Порто Уніон і на ньому вибрали „Союз українських виборців". Союз видав окрему відозву, в якій взиває до солідарности і до підпорядкування вказівкам Союзу.

Іміґрація до Сао Павльо.

Урядова статистика подає, що на протязі 1929. р. приїхало до Сао Павльо 102.938 іміґрантів. З того числа 61.133 іміґрантів прибуло через пристань Сантос, а решта залізницею. Найбільший відсоток іміґрантів творять японці і портуґальці. З Польщі приїхало 2.532 особи.

Пропаґанда чаю.

З рамени паранського інституту „ерви мате" (бразилійського чаю) виїхав до Европи д-р Карльос Віяна для пропаґанди цього чаю по наших краях. Має він відвідати Німеччину, Австрію, Чехословаччину і Польщу і скрізь виголосити відчити на тему користей цього чаю.

З еміґраційних справ.

Тиждень Еміґранта.

Стараннями польських еміґраційних установ, при піддержці уряду відбудеться на терені цілої Польщі „Тиждень Еміґранта - Поляка". Ціллю тижня є спопуляризувати ідею опіки над еміґрацією в цілому краю та придбання фондів на будову Еміґраційного Дому в Варшаві.

Протягом тижня відбудуться обходи, академії, відчити і радіопропаґанда. Вийде окрема одноднівка, з якої дохід призначений на будову Еміґраційного Дому.

ХРОНІКА

Ринок праці. У часі від 18. до 25. січня Державні Уряди Посередництва Праці зареєстрували 241.206 осіб, що шукали праці. Загальне число управнених до підмог виносило 139.206 осіб. Працю в тому часі одержало 3.289 осіб.

Еміґраційні справи перед соймом. Міністр праці і суспільної опіки Пристор виголосив у соймі довшу промову, в якій багато місця присвятив справам еміґрації та справам опіки над переселенцями. Над промовою міністра вивязалася довша дискусія.

Еміґрація до Бельгії. Союз бельгійських продуцентів вугілля зголосив запотребування гірничих робітників з Польщі до копалень вугілля в Бельгії. Запотребування на найблизчий час обіймає 623 робітників.

Відзначення українського учителя. Український учитель Михайло Іванчишин в Саскатуні, в Канаді, виграв недавно срібну чашу за найгарніше уладжену шкільну площу.

Український спорт за морем. Американські ґазети подають на своїх сторінках статті й замітки про успіхи українського спортовця - футболіста Б. Нагурського. Є він студентом Мінесотського університету.

Радіо причиною смерти. У Майнерсвіль, Па. мешкали в одному домі два українські еміґранти Петро Ющак і Михайло Слиш, оба родом з Сяніччини. Жили в згоді, аж радіо стало причиною невзгодин. Ющак, що вертав пізно в ночі, любив уладжувати концерти, що перешкаджало Слишові. Врешті прийшло до сварки, в часі котрої Слиш стрілив до Ющука і на місці його вбив. Слиша арештували.

Нещасливий випадок у копальні. У копальні вугілля в Джерман, Па., в Зєдинених Державах Америки стався нещасливий випадок, якого жертвою впав український еміґрант Михайло Дучак. Дучак провадив під гору три візки, навантажені вугіллям. Нараз урвався дріт і візки покотилися в долину. Дучака так потовкло, що він у шпиталі помер.

Посмертні згадки. Дня 10. січня ц. р. помер у Дітройті в Зєдинених Державах Онуфрій Яремчук, уроджений в селі Лубянки Нижні, пов. Збараж.

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні „Львівської Новочасної". Львів, вул. Пілсудского 21.